

Notat

Til: Bibliotekstyret
Fra: Bibliotekdirektøren

Sakstype: Orienteringssak
Møtedato: 10. april 2025
Notatdato: 2. april 2025
Saksansvarlig: Grete Christina Lingjærde, Avd. for samlinger og digitale tjenester
Saksbehandler: Unni Knutsen, Avd. for samlinger og digitale tjenester

Rapport – Samlingsforvaltning i endring

Bakgrunn

Samlingene ved Universitetsbiblioteket i Oslo består av mer enn to millioner trykte bøker og omkring 30 000 tidsskrift. Av dette utgjør utenlandsk materiale 89 % av bokbestanden og 94,5 % av tidsskriftbestanden. Trykte, utenlandske samlinger utgjør viktige forskningsressurser som bør sikres for ettertiden. Samtidig er bibliotekene i en situasjon hvor magasinkapasiteten utfordres. Vil universitetsbibliotekene i framtiden ha mulighet til å oppbevare alt anskaffet materiale?

Tidligere har kapasitetsproblematikk blitt løst ved at Depotbiblioteket ved Nasjonalbiblioteket har tatt imot ressurser som bibliotekene ikke lenger har ønsket eller kunnet oppbevare. BOTT-bibliotekene (universitetsbibliotekene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø) har de siste årene vært urolige over at Nasjonalbiblioteket har hatt inntaksstopp av utenlandsk materiale. Denne uroen ble forsterket da Nasjonalbiblioteket i forbindelse med kutt i bevilgningen i statsbudsjettet for 2023, konkluderte med at de ikke lenger ønsker å ta imot utenlandsk materiale og også avhendet store samlinger av tidsskrift som var sendt fra universitetsbibliotekene etter avtale.

Dreiningen i Nasjonalbibliotekets oppbevaringsstrategi førte til at BOTT-bibliotekene erkjente at de selv må ta et større ansvar for varig oppbevaring av utenlandske materiale. Dette resulterte i en prosjektsøknad til Nasjonalbiblioteket om midler til å utrede muligheten for at BOTT-bibliotekene i framtiden selv oppbevarer utenlandske publikasjoner gjennom et samarbeid om samlingsutvikling.

Prosjektet Samlingsforvaltning i endring startet opp våren 2023. Prosjektet er nå avsluttet, og prosjektrapporten er publisert.

Prosjektet har underveis vært orientert om og diskutert i BOTT-UB-direktørenes fellesmøter og i UBs ledergruppe. Mange av bibliotekets ansatte har vært delaktige i arbeidet. Prosjektet har også vært presentert

på UB-allmøte og på BIBSYS-konferansen. De andre BOTT-bibliotekene har hatt tilsvarende forankringsprosesser og vil også ta saken opp med sine bibliotekstyrer.

Hovedproblemstillinger

Prosjektets siktemål har vært å komme fram til løsninger hvor bibliotekene gjennom samarbeid sikrer vedvarende, nasjonal tilgang til viktige kunnskaps- og forskningsressurser.

Gjennom prosjektet har vi fått etablert et godt kunnskapsgrunnlag, for eksempel når det gjelder graden av unikheter og overlapp i samlingene og BOTT-bibliotekenes rolle i fjernlånsarbeidet i Norge. Omverdenanalyser og oppkobling med andre liknende europeiske og internasjonale prosjekter har vist oss at anbefalingene våre er i tråd med internasjonalt arbeid på feltet.

Prosjektets klare anbefaling er at BOTT-bibliotekene inngår avtale for å sikre at det tas et nasjonalt ansvar for bevaring av utenlandske trykte samlinger. Gjennom et samarbeid mellom BOTT-bibliotekene vil brukerne fortsatt ha tilgang til forskningsressursene i Norge samtidig som det er mulig å få lokale magasinbesparelser gjennom en bedre samordning av ressursene. En slik avtale forplikter bibliotekene på noen områder, men anbefalingene fra prosjektet gir bibliotekene fortsatt stor autonomi i samlingspolitikken og samlingsforvaltningen.

Saken vil bli diskutert i UB-BOTT med sikte på å inngå intensjonsavtaler om videre samarbeid.

Hvorfor skal denne saken opp på møte i bibliotekstyret?

Saken er av betydning for fremtidig tilgang til utenlandsk materiale. Bibliotekstyret orienteres om arbeidet, hovedfunn og anbefalinger i sluttrapporten.